

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-10-

Nr. (1.20-05E)-
Nr.

NUTARIMO PROJEKTO TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija) teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

I. Sprendžiama problema	<p>Įgyvendinamos Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 6, 7, 9, 18, 31, 33, 78 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo dešimtuoju¹ skirsniu įstatymo Nr. XIII-3020 nuostatos.</p> <p>Siūlomas teisinis reguliavimas sudarys prielaidas įgyvendinti elektros pajėgumų užtikrinimo mechanizmą, kuriuo būtų užtikrinamas Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumas ir pakankamas elektros energijos tiekimo saugumo lygis po 2025 metų – Lietuvos elektros energetikos sistemos de-sinchronizacijos nuo IPS/UPS sistemos.</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>Pajėgumų užtikrinimo mechanizmo įgyvendinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato elektros energetikos sistemos pajėgumų (toliau – pajėgumai) užtikrinimo mechanizmo įgyvendinimo sąlygas, pajėgumų užtikrinimo prievolės ir pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo sutarties įgyvendinimo tvarką, pajėgumų aukcionuose skirstomų pajėgumų nustatymo tvarką, mokėjimo už pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymą tvarką ir sąlygas.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Elektros perdavimo sistemos operatoriaus pagrįstos sąnaudos, patiriamos nuo pajėgumų pateikimo laikotarpio pradžios, įgyvendinant pajėgumų užtikrinimo mechanizmą, bei lėšos, skirtos mokėjimams už pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymą atlikti, surenkamos iš tinklų naudotojų taikant atskirą pajėgumų užtikrinimo mechanizmo dedamąją prie perdavimo paslaugos kainos, kurią nustato Valstybinė energetikos reguliavimo taryba.</p> <p>Preliminarus lėšų poreikis mokėjimams už pajėgumų aukcione laimėtą ir suteiktą pajėgumų kiekį atlikti (mokėjimai pajėgumų tiekėjams) būtų apie 95–129 mln. eurų per metus, skaičiuojant, kad pajėgumų kaina būtų 10–40 eurų/kW/per metus. Pažymėtina, kad lėšų poreikis priklausys nuo pajėgumų aukcionuose dalyvausiančių technologijų įvairovės bei užsienio šalių dalyvausiančių asmenų ir įrenginių kiekio bei jų konkurencingumo.</p>
IV. Nauda visuomenei	<ul style="list-style-type: none"> • Rinkos dalyviams nustatomos aiškos pajėgumų užtikrinimo mechanizmo įgyvendinimo sąlygos;

	<ul style="list-style-type: none"> • Suteikiama paskata vystyti technologiškai neutralius pajėgumus ir atnaujinti bei išlaikyti ekonomiškai pagrįstus esamus elektros pajėgumų įrenginius. • Užtikrinamas pakankamas Lietuvos elektros energetikos sistemos adekvatumo lygis, užtikrinant tikėtiną ne didesnę kaip 8 valandų apkrovos praradimo trukmę per kiekvienus kalendorius metus.
--	--

Aprašo II skyriuje numatoma, kaip perdavimo sistemos operatorius, vadovaudamasis Skirstomų pajėgumų skaičiavimo metodika, nustatys pagrindiniame ar papildomame pajėgumų aukcione skirstomą pajėgumų kiekį ir apskaičiuos pajėgumus užtikrinančių įrenginių ribinius pajėgumus bei pajėgumų aukciono vienetų ribinius pajėgumus.

Aprašo III skyriuje, kuriame nustatomas kitų valstybių narių asmenų dalyvavimas pajėgumų aukcionuose, nustatoma, kokios procedūros turės būti numatytos Lietuvos Respublikos elektros perdavimo sistemos operatoriaus sudaromame susitarime su kitos valstybės narės elektros perdavimo sistemos operatoriumi. Taip pat nustatoma, kad, vertinant kitos valstybės narės asmenis, ketinančius dalyvauti pajėgumų aukcionuose, bus vertinama ir informacija, gauta iš kitos valstybės narės perdavimo sistemos operatoriaus.

Aprašo IV skyriuje detaliau aprašomas pajėgumų kainos nustatymas pajėgumų aukcione ir apibrėžiama, kaip aukcionų dalyviai turės formuoti savo pasiūlymus (nustatomas minimalus pasiūlymo ribinių pajėgumų kiekis – 1 MW, nustatoma, iš kokių pajėgumus užtikrinančių įrenginių galimas pasiūlymas, koku tikslumu turi būti teikiamas pasiūlymas – 0,001 MW ir 0,01 Eur/MW per metus). Siūloma nustatyti, kad prievolių įvykdymo užtikrinimo garantijos dydis bus 10 000 eurų už vieną ribinių pajėgumų megavatą (MW). Siekiant išplėsti pajėgumų aukcionų dalyvių skaičių, nustatoma, kad pajėgumų aukcionų dalyviai galės teikti ir jungtinius pasiūlymus ar išimtinai susijusius pasiūlymus. Pažymėtina, kad Aprašo 27 punkte taikomi apribojimai jungtiniams pasiūlymams (ribinių pajėgumų kiekis negali būti didesnis kaip 25 MW, o kiekvieno atskiro esamo ar planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio ribinė galia negali būti didesnė kaip 5 MW) buvo nustatyti atsižvelgiant į kitų šalių praktiką. Pavyzdžiui, Lenkijos Respublikoje yra numatyta, kad planuojamus pajėgumus užtikrinančius įrenginius valdantiems asmenims, teikiant jungtinį pasiūlymą, negalima viršyti 50 MW maksimalios planuojamo pajėgumus užtikrinančio įrenginio įrengtosios galios, kai kiekvienas pajėgumų aukciono vienetą sudarantis pajėgumus užtikrinantis įrenginys negali viršyti 10 MW maksimalios įrengtosios galios. Dėl ženkiai mažesnės Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemos buvo apsispręsta pasiūlyti mažesnius dydžius, nei yra taikomi kitų valstybių narių pajėgumų užtikrinimo mechanizmuose.

Aprašo V skyriuje nustatoma pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo trukmė (1 metai, 5 metai ar 12 metų), atsižvelgiant į tai, su kokiais pajėgumus užtikrinančiais įrenginiais pajėgumų aukciono laimėtojai užtikrins pajėgumų užtikrinimo prievolę, atsižvelgiant į kapitalo investicines sąnaudas. Taip pat nustatoma kada ir kokiomis sąlygomis perdavimo sistemos operatorius atsisakys ir grąžins prievolių įvykdymo užtikrinimą pajėgumų vykdytojams. Taip pat siūloma aiškiai apibrėžti pajėgumų užtikrinimo prievolės vykdymo išimtį, kada pajėgumų vykdytojai galės neužtikrinti pajėgumų prievolės vykdymo (nuo pajėgumų vykdytojų nepriklausančių aplinkybių ir (ar) dėl pajėgumų užtikrinimo įrenginių galimo neveikimo).

Aprašo VI skyriuje nustatoma, kokius veiksmus turi atlikti perdavimo sistemos operatorius, skirstomųjų tinklų operatoriai, kitos valstybės narės perdavimo sistemos operatorius ir (ar) pajėgumų vykdytojas, esant kritiniam elektros energetikos sistemos laikotarpiui, ir nustatomos detalios procedūros, kaip bus atliekamas pajėgumų vykdytojų tikrinimas, ar pajėgumų vykdytojai vykdo įsipareigojimą palaikyti pajėgumus užtikrinančių įrenginių parengtį.

Aprašo VII skyriuje nustatomos baudos už pajėgumų sutarties nevykdymą, numatant, kad valandinis baudų dydis yra nustatomas atsižvelgiant į vidutinę balansavimo energijos kainą kritinio sistemos įvykio valandą, taikant valandinio baudų minimalų ir maksimalų dydžius. Siūloma nustatyti, kad minimalus valandinis baudos dydis bus 345 Eur/MWh.

Priėmus Nutarimo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

Nutarimo projektu įgyvendinami Įstatymo pakeitimai, kuriais įtvirtinto teisinio reguliavimo poveikis buvo įvertintas Įstatymo projekto aiškinamajame rašte. Nutarimo projekto Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma pridedama.

Nutarimo projektas iš dalies perkelia 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos nuostatas, todėl papildomai teikiama Nutarimo projekto ir minėto reglamento atitikties lentelė.

Teikiamas Nutarimo projektas nėra notifikuoamas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

2020 m. rugsėjo 16 d. Nutarimo projekto sąvokos svarstytos Valstybinės lietuvių kalbos komisijos Terminologijos pakomisės posėdyje.

Nutarimo projektas (TAIS Nr. 20-9375) derintas su suinteresuotomis institucijomis. Nutarimo projektui pastabas ir pasiūlymus pateikė Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Lietuvos pramonininkų konfederacija, AB „Ignitis grupė“, UAB „Ignitis gamyba“, UAB „EPSO-G“, AB „Orlen Lietuva“.

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija, Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba, Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba, AB „Šiaulių energija“ pastabų ir pasiūlymų dėl Nutarimo projekto neturėjo. Kitos institucijos pastabų nepateikė.

2020 m. rugpjūčio 5 d. suorganizuotas nuotolinis susitikimas su pastabas ir pasiūlymus pateikusiais subjektais, kuriame Energetikos ministerijos atstovai pristatė Lietuvoje įgyvendinamą pajėgumų užtikrinimo mechanizmą ir esminius šio mechanizmo koncepcijos aspektus, buvo aptartos subjektų pateiktos pastabos ir pasiūlymai Nutarimo projektui, nutarta atitinkamai patikslinti Nutarimo projektą. Taip pat Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos ir UAB „EPSO-G“, LITGRID AB pastabos papildomai suderintos darbo tvarka. Atsižvelgiant į tai, kad neliko nesuderintų Nutarimo projekto nuostatų ir (ar) nuostatos suderintos darbo tvarka, derinimo pažyma nerengiama.

Nutarimo projektas ir lydimieji dokumentai paskelbti Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos vyresnioji patarėja Justina Ratkevičiūtė, tel. (8 5) 203 4472, papild. 1, el. p. justina.ratkeviciute@enmin.lt, tiesioginė rengėja – Energetikos konkurencingumo grupės patarėja Aušra Grėbliūnaitė, tel. (8 5) 203 4474, papild. 3, el. p. ausra.grebliunaite@enmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 11 lapų.
2. 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos ir Nutarimo projekto atitikties lentelė, 9 lapai.
3. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 2 lapai.
4. Nutarimo projekto antikorupcinio vertinimo pažyma, 7 lapai.
5. Susitikimo su suinteresuotoms institucijomis protokolas, 30 lapų.
6. Suinteresuotų institucijų pastabos, 38 lapai.

Energetikos ministras

Žygmantas Vaičiūnas